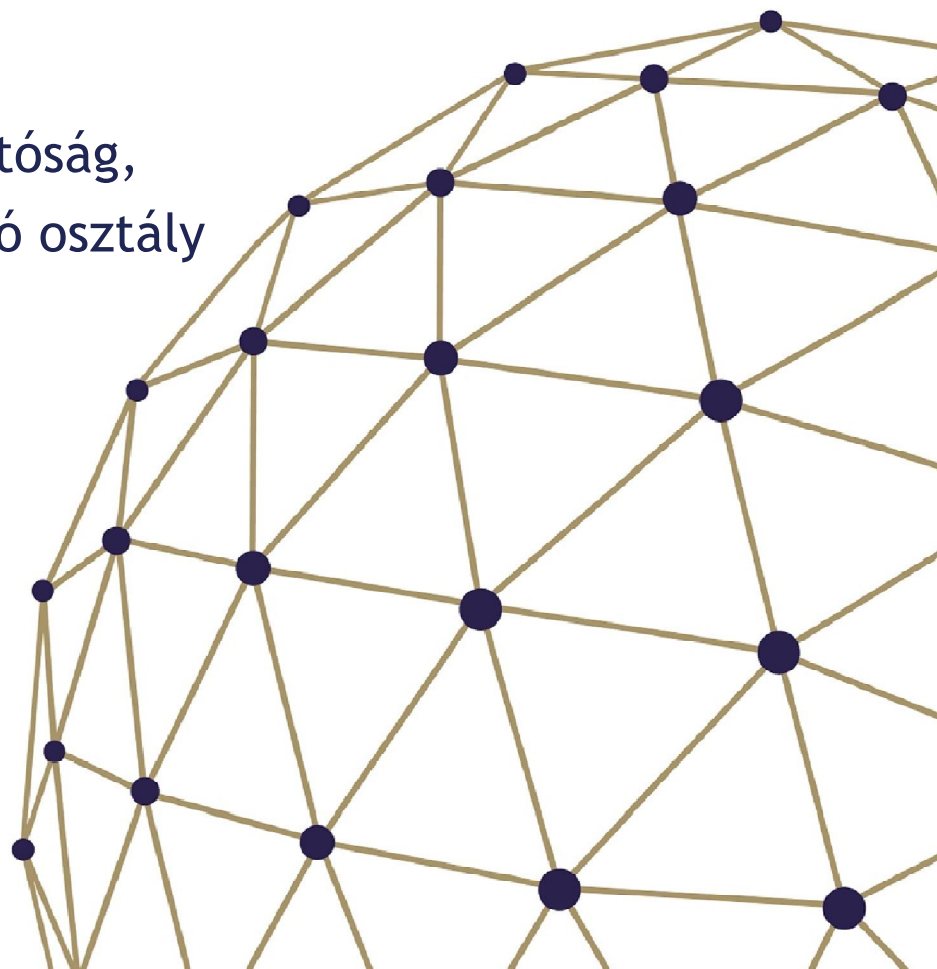

A PÉNZÜGYI ÉS NEM PÉNZÜGYI SZÁMLÁK ÖSSZHANGJÁT BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐK

A Magyar Statisztikai Társaság Gazdaságstatisztikai
Szakosztályának ülése, 2015. április 2.

Simon Béla

MNB Statisztikai Igazgatóság,
Pénzügyi számlák önálló osztály

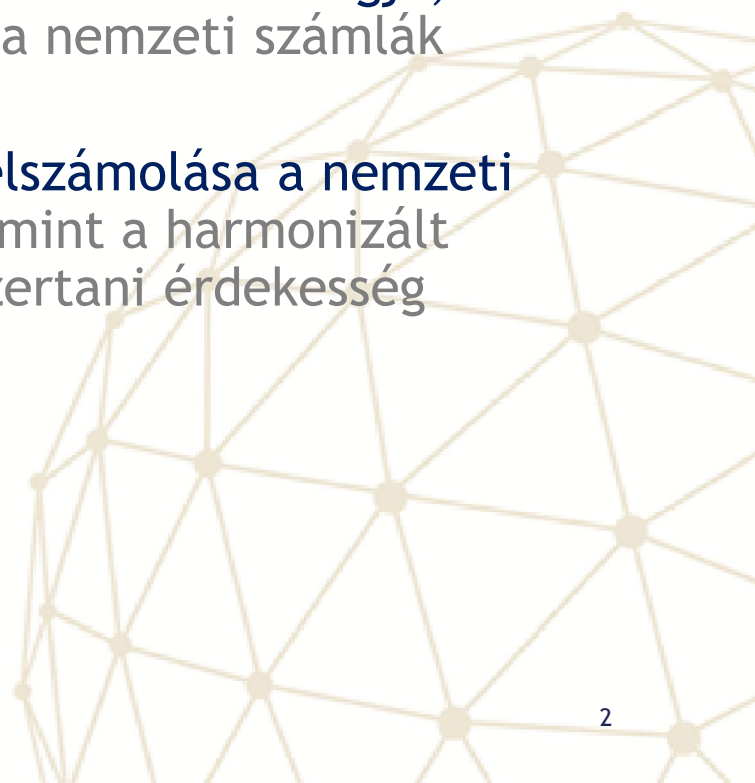

Az előadás témakörei

A nemzeti számlák mint integrált statisztika két adatkört foglal magában: a KSH által összeállított nem pénzügyi számlákat és az MNB által készített pénzügyi számlákat.

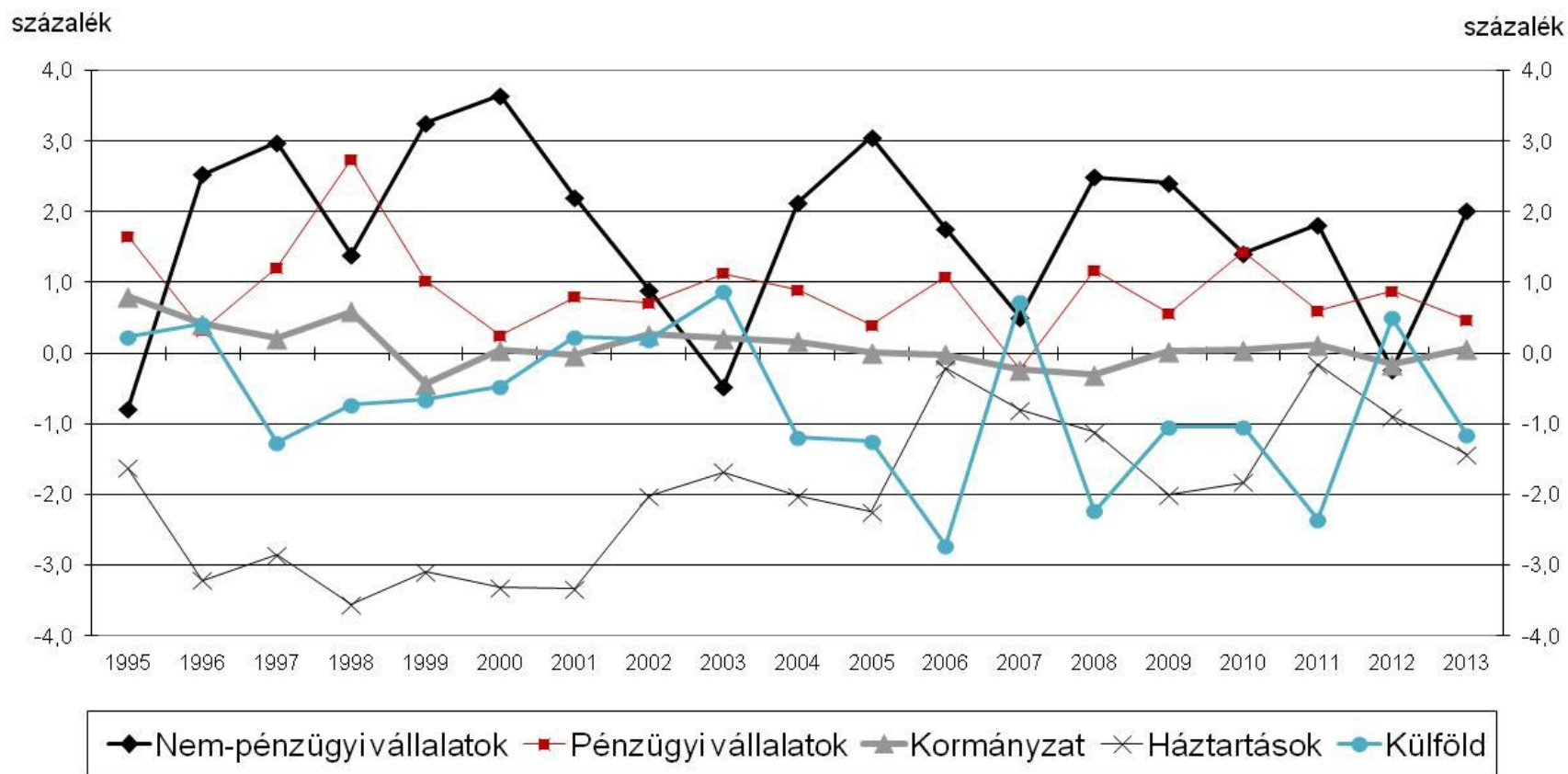
A pénzügyi és a nem pénzügyi nemzeti számlákat egyaránt érintően az alábbi általános, illetve konkrét ügyet szeretném bemutatni:

- A pénzügyi és nem pénzügyi (nemzeti) számlák összhangja, harmonizációs lépések - mint általános, a nemzeti számlák egészét érintő kérdés
- A magánnyugdíjpénztári vagyonátvétel elszámolása a nemzeti számlákban a módszertani váltás után - mint a harmonizált elszámolás egy jó példája, illetve módszertani érdekesség

A pénzügyi és nem pénzügyi számlák összhangja (1)

A nem-pénzügyi és a pénzügyi számlák egyenlegének különbsége szektoronként, a GDP százalékában, Magyarországon (B9-B9f)

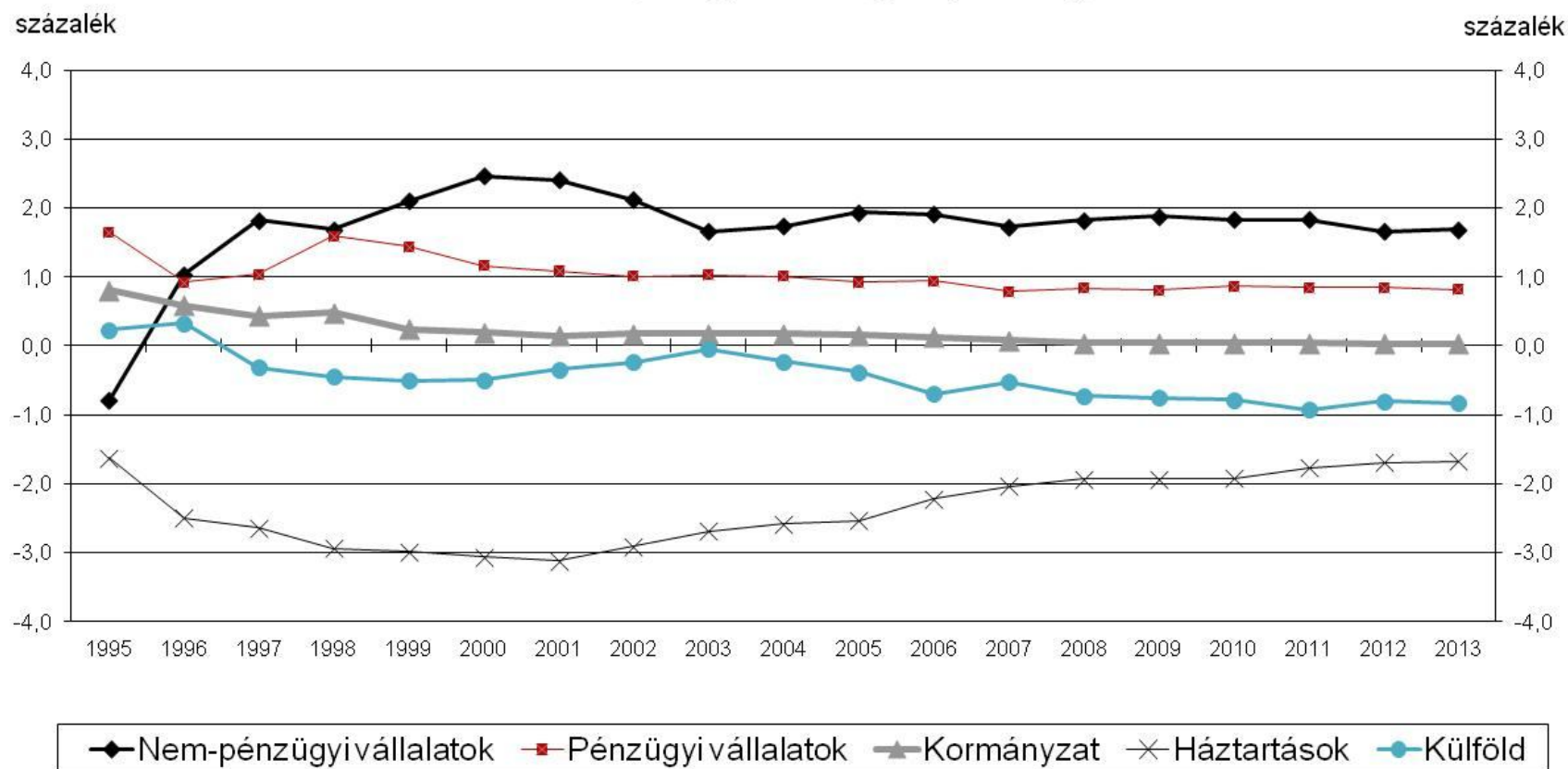

A pénzügyi és nem pénzügyi számlák összhangja (2)

- A tőkeszámla és a pénzügyi számla egyenlegező tételének összhangja a nemzeti számlák minőségének fontos mutatója.
- Időben előrehaladva a pénzügyi és nem pénzügyi számlák egyenlegeinek GDP-arányos eltérése csökken, az összhang javul.
- Az államháztartás (kormányzati szektor) számláinak összhangja éves szinten kielégítő, negyedéves szinten még javítható.
- A külföld számla hibája (a fizetési mérleg NEO-ja) az uniós csatlakozás, azaz 2004 óta nőtt meg.
- A háztartási számlák összhangja egyértelműen javult az elmúlt években.
- A nem pénzügyi vállalatok egyenlegeinek eltérése az időszak első részében a háztartásoknál, az időszak második részében pedig a külföld szektornál köszön vissza. A külföld számla összhangjának javítása segítene a vállalati diszkrepancia csökkentésében is.

A pénzügyi és nem pénzügyi számlák összhangja (3)

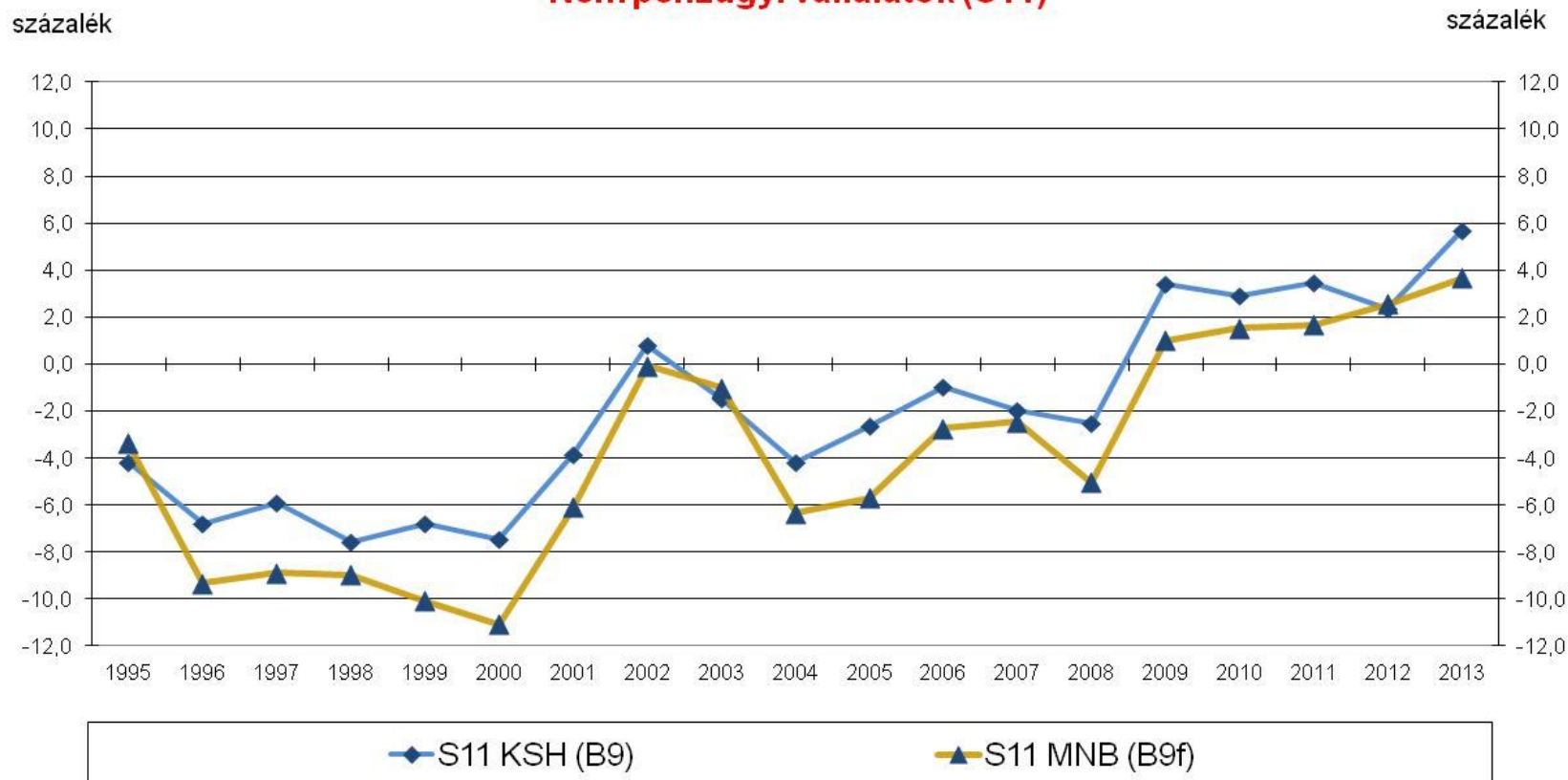
A nem-pénzügyi és a pénzügyi számlák egyenlegének különbsége szektoronként, a GDP százalékában, Magyarországon (B9-B9f), 1995-től kumulálva

A pénzügyi és nem pénzügyi számlák összhangja (4)

A nem-pénzügyi és a pénzügyi számlák egyenlege Magyarországon (B9 és B9f)
a GDP százalékában

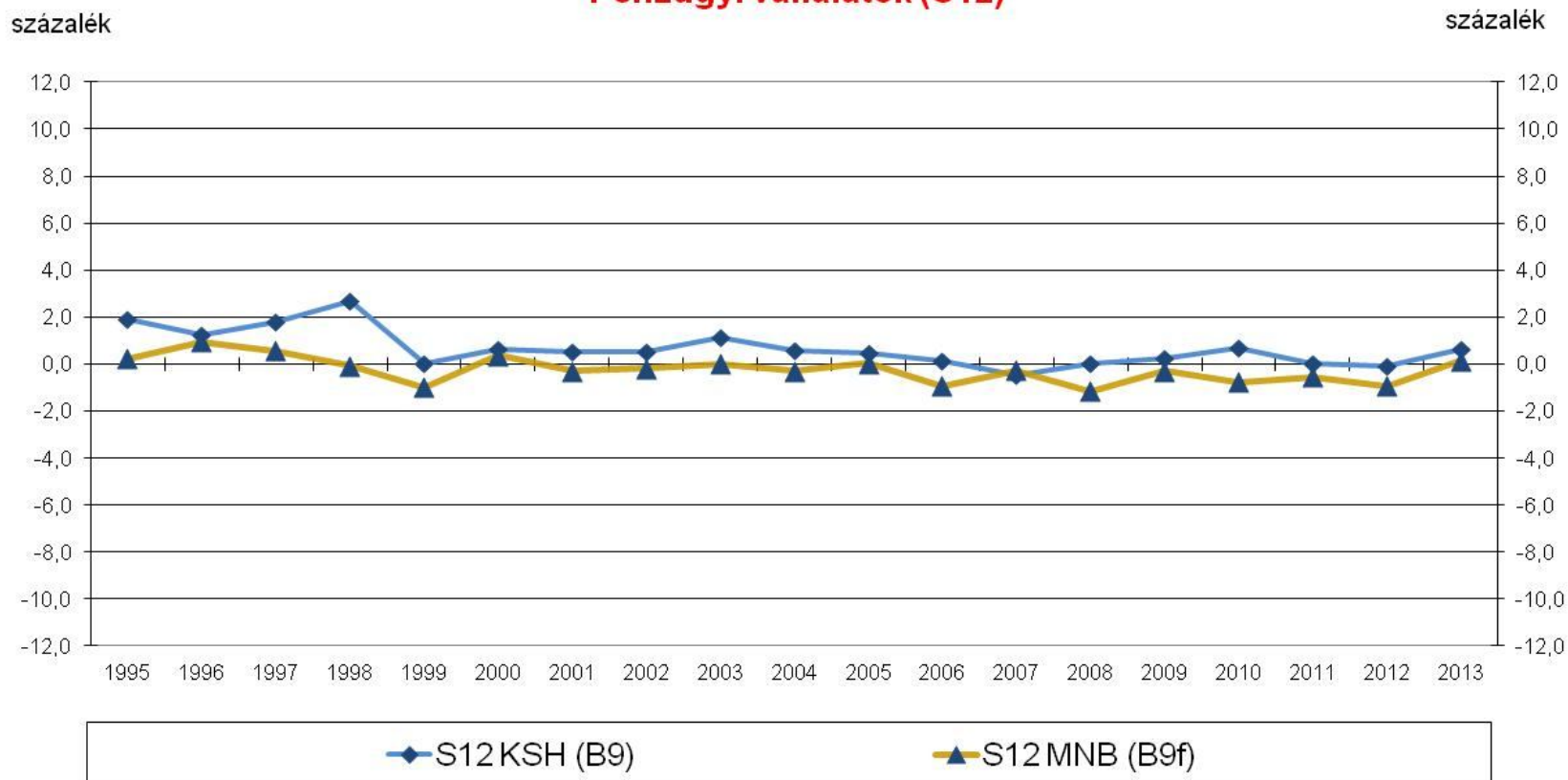
Nem pénzügyi vállalatok (S11)

A pénzügyi és nem pénzügyi számlák összhangja (5)

A nem-pénzügyi és a pénzügyi számlák egyenlege Magyarországon (B9 és B9f)
a GDP százalékában

Pénzügyi vállalatok (S12)

A pénzügyi és nem pénzügyi számlák összhangja (6)

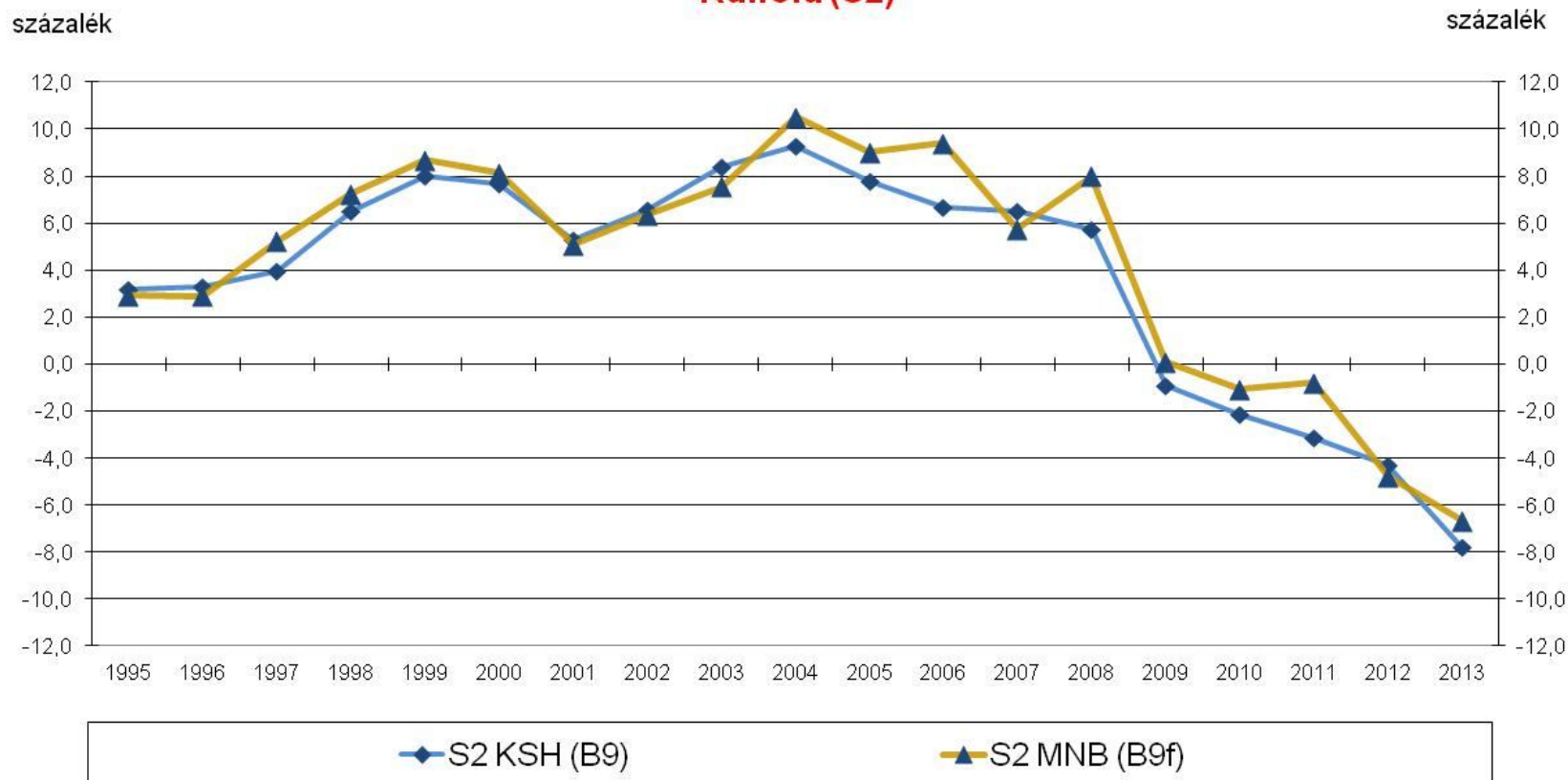
A nem-pénzügyi és a pénzügyi számlák egyenlege Magyarországon (B9 és B9f)
a GDP százalékában
Háztartások (S14)

A pénzügyi és nem pénzügyi számlák összhangja (7)

A nem-pénzügyi és a pénzügyi számlák egyenlege Magyarországon (B9 és B9f)
a GDP százalékában

Külföld (S2)

A pénzügyi és nem pénzügyi számlák összhangja (8)

- Alapvetően ugyanazokat a folyamatokat tükrözik a pénzügyi és a nem pénzügyi számlák, az eltérések a legtöbb esetben nem akadályozzák a felhasználást.
- Nemzetközi tapasztalat, hogy a módszertani váltás után (átmenetileg?) nőttek az eltérések a pénzügyi és nem pénzügyi számlák között. Nálunk az ellenkezője következett be, mert a háztartások vállalati és külföldi kapcsolatait érintően több új becslés került beépítésre a számlákba 2014-ben.
- Több ország összeigazítja a pénzügyi és nem pénzügyi számlák egyenlegeit, a gyengébben megfigyelt részeket kipótolja a jobb minőségű részek alapján. Nálunk egy-egy kiugróan rossz évet így lehetne korrigálni, de a permanens szintbeli különbségeket nem.
- Folytatjuk a munkát a fő szektorok nettó hitelnyújtása/nettó finanszírozási képessége eltéréseinek megértése és csökkentése terén. Új adatforrásokat és becslési eljárásokat dolgozunk ki a különféle jövedelmek és befektetések pontosabb számbavételére

A magánnyugdíjpénztári átlépések elszámolása (1)

- A nemzeti számlák rendszerének komoly módszertani problémája, hogy a felhalmozási típusú (vállalati, magánpénztári) és a felosztó-kirovó (társadalombiztosítási) nyugdíjrendszereket különböző módon kezeli.
- Ez főként az átlépések, vagyonátvételek elszámolását nehezíti. Ezen a téren nincs jó megoldás, mert a statisztika az államháztartásban nem ismeri el a nyugdíjtartozást, így a magánpénztárban felhalmozott tartozást meg kell szüntetni.
- Az SNA 2008 és az ESA 2010 új szabályokat tartalmaz a TB rendszerbe átlépők miatti állami vagyonátvételek kezelésére a nemzeti számlákban. Korábban egy összegű transzfer, most szét kell osztani az állami bevételt a várható nyugdíjfizetések idejére.
- Nálunk ez az egyik legjelentősebb változás a nemzeti számlákban, mégis kevés szó esik róla, nem ismert széles körben az a modell, amely szerint a KSH és az MNB 35 éven keresztül érvényesíti a 2009 és 2013 közötti vagyontranszfer hatásait.

A magánnyugdíjpénztári átlépések elszámolása (2)

- Az MNB által kialakított és az Eurostat által elfogadott modellt közösen alkalmazza a KSH és az MNB, ami biztosítja a pénzügyi és a nem pénzügyi számlák összhangját.
- A modell az Eurostat által ajánlott egyszerűsítő feltételezéseken alapul, azaz nem a várható tényleges nyugdíjfizetések ütemében, hanem egyenletesen növekvő ütemben számolunk el transzfert. Az átvett vagyonnak megfelelően egyéb tartozást írunk fel az államháztartásnál a háztartásokkal szemben. Ezt valorizáljuk, kamatkiadást számolunk el rá, amit a háztartások visszaforgatnak, növelve követelésük értékét. Ugyanakkor az elszámolt transzferek csökkentik azt és folyamatos bevételt biztosítanak a kormányszatnak a jövőben.
- Az állam egyéb tartozása nem nyugdíjtartozás, hanem egy nehezen értelmezhető technikai tétel. A háztartások esetében a magánnyugdíjpénztári követelés „folytatásának” tekinthető.

A magánnyugdíjpénztári átlépések elszámolása (3)

Az egyszerű modell fő paraméterei:

- 2855 mrd forint vagyon került átvételre (2009-13 között),
- 2012-től 35 éven át 3%-os fiktív kamatkiadást növeli a tartozást,
- 2012-től évente (3%-kal) növekvő összegű transzferbevétel csökkenti az állami egyéb tartozást, amely 2046-ra elfogy.
- 2012-ben nincs egyenleghatás (transzfer=kamat), 2046-ban 218 mrd forint egyenleghatás (225 mrd transzfer - 7 mrd kamat).

